

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Több-szöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A nemzeti munka ünnepe.

A politikai élet sivárságában, az ország törvényhozóinak meddő vitaközlésai között, jól esik oda irányítani szemünket, a hol ünnepet ül a hazai kultúrának oltárán áldozó lelkes, termékenyítő munkásság.

Az ország kincses háza, nemzeti büszkeségünk ékessége a Nemzeti Múzeum megérte fennállásának századik évfordulóját. Gazdasági és társadalmi életünk nagy reformátorának, a legnagyobb magyarának, gróf Széchenyi Istvánnak atyja Ferenc tette le a közművelődés ezen templomának alapkövét. S azért, midőn ezen az évfordulón a csillogó pompában úszó, de nemzeti érzésben, nemzeti műveltség — és jellemben sajnálatosan szegény főváros és vele az ország hódoló kegyelettel megáll az impozáns, hatalmas tárakban bővelkedő épület lépcsőfokán, tekintünk vissza a Széchenyiek korszakának alakjaira, az apára és nagy fiára, kik a nemzeti munkásság ideálját képviselik.

Az apának lelke előtt az a nagy gondolat villant meg, hogy az országot műveltség által kell emelni, nagygyá tenni. Fia a közműveltség mellé még a gazdasági erőket iparkodott sorakoztatni,

céljául tüzvén ki egy tudományban képzett, társadalmilag művelt és gazdag Magyarországának a megalkotását. Lángoló elmékből villantak ki ezek a nagy gondolatok, melyek nemzeti haladásunk vezérszavaként lesznek időtlen időkön át.

Csak művelt és gazdag ország lehet szabad, független, és csak egy ilyen országban alakulhat meg *nemzeti politikát* folytató államszervezet, s egy ilyen politikának szolgálatában álló kormány. Mert igenis a nemzeti politikát nem csinálhatják a kormányok, annak ki kell fejlődnie az államszervezet intézményeiből, melyekkel szemben a kormánynak egyéb feladata nem lehet, mint hogy azoknak zavartalan működése felett őrködjék. Az államélet minden egyes szervének, a törvényhozásnak, a hadseregnek, a külügyi képviselőnek, az igazságszolgáltatás és a közigazgatásnak *erősnek* kell lennie a nemzeti érzésben, Csak így lehetnek képesek a nemzeti állam nagy feladatait megoldani.

Erőt azonban, a mint az egyes embernek, úgy az országok és az államoknak is csak erkölcs, műveltség és gazdagság adhat. Romlott, műveletlen és elszegényedett ország csak gyenge lehet és gyenge az ilyen országban az állam is, következésképp gyenge a nemzeti állam-

élet is. Az erkölcsről gondoskodni az egyház feladata, a műveltség és a gazdagság alapjait lerakni és ezeket az alapokat tovább fejleszteni, az államférfiak dolga.

Ez volt a két Széchenyi alkotásainak és reformterveinek munkaprogramja, s azért, a mit alkottak, az a nemzeti közművelődés és vagyonosodás kimeríthetetlen forrása lett. A Múzeum egész nemzedékeket lelkesített a kutatásra, a búvárkodó tanulás munkájára, melynek gyümölcseit az egész ország élvezte. Széchenyi István Kaszinója, Dunája, gazdasági politikája megvetette azokat az alapokat, melyek egyedül tartják fenn és őrzik társadalmunk nemzeti jellegét és gazdasági politikánk önállóságának hagyományait.

Másképp állana az ország és az államélet összes szervei, összes nyilvánulásai százsorta erősebb nemzeti jelleget tükröznének vissza, ha az 1848-iki vihar el nem seperte volna Széchenyi politikájának útjelzőit, vagy ha legalább az alkotmány visszaállítása után az ország vezetői erős kézzel annak a politikának a folytatásához hozzáálltak volna.

E helyett meddő közjogi vitákat folytattak, úgy mint ma is, a közművelődés intézeteit klikkek kezére játszották

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Rorate.

A csendes kis falu felett még a téli pity-mallat fekete-szürke homálya lebegett. A csikorgó hórétegre, melyet az utak és a gyalogösvények vonalain piszkos barna sávokkal mázoltak be a járó-kező emberek, a szekerek és az itatásra járó csorda, bolyhos nagy pelyhekben hullott a hó ragyogó fehér takarót terítve a kitaposott utakra.

Az alacsony, kis ablakos parasztházakban helylyel-közzel kigyúlt a méces, a meleg szobákból dümmögő hangok hallatszottak, olyanok, a minőket a félig álmos emberek szoktak hallatni, a kik ha nagy nehezen feltápáskodtak fekvőhelyükről, lassan öltözködnek, ide s tova motoszkálnak, miközben dörmögnek egyet, keltegetvén a lustábbakat, vagy saját magokkal párbeszédet folytatván, hogy könnyebben elúzhessék az álmos-ságot, mely még ott leselkedik a szempilláikon.

A széles utcában még alig látni élő lényt. Csak hosszabb időközökben felbukkan egy-egy fehér leples alak. Fejtől kezdve egész a lábakig csupa fehérség az az ember. A mosakodó természet borította reá azt a leplet. Lába minden lépés-

nél besüpped a vastag hótakaróba, lépéseinek zaját elnyeli a puhán párnázott föld, csak a köhögése hallatszik néha és az a tompa hangú gyümöszölés, melylyel nehéz saruja alá gyúrja a meg-megroppanó havat. Így mennek végig a kihalt utcán a harangozó, a bakter és az egyházi. Legelső a bakter, utána bandukol 5—10 pernyi időközben a másik kettő.

A tisztelendő úr ott a faluvégi parochiában úgy látszik még alszik. Az egyházi fogja felkelteni, megkopogtatva a háló-szobának utcára nyíló ablakát.

A sövény-kapuvál elzárt udvarokon lomhán sompolyog a bundás kuvasz. Éppen most kergettek ki a meleg pitvarból, a hol éjjelenként szalást szokott venni. Olyan jó volt ott meghúzódni a konyhába nyíló ajtó előtt, melynek kiáradó melege egészen türheto éjjeli szállássá alakította át számára a nyitott pitvart. Most, hogy az udvarra kitekintő gazdasszony kikergette onnét, prüsszögve oldalog a fal mellett, meg-megrázva magát, hogy tusakodjék egy kicsit a sűrűn hulló hó ellen. Később majd bukfacezni fog benne.

Az átellenben levő portának az őrszeme is éppen most sompolygott ki az udvarra. Régi riválisok ők, rémséges haraggal fenekednek egymás ellen. Most is csúfosan összeszólalkoznak, hogy

csak reng bele a két tornác. A nagy perpatvar^a visszhangot ad a szomszéd Cigánya, de meg a közeli jegyzői lak Néroja is belebőmből, mitől aztán talpra ugrik az egész utca négy lábú őrsége, s olyan zenebonát rögtönöznek, hogy elhallatszik a harmadik határba.

A reggeli háborúságnak véget vet a gazdák csitító szava, a hol ez nem hat, ott egy füttykös gyönyörű rendet csinál, mélységes csendet teremt. Veszekedett dögök, még ilyen szent reggelen is agyarkodnak! Ma van az első Rorate. A dombon fekvő templom nagy harangja lassú lendítéssel megszólal. Mólábús zenéjét széthordja a hópelyhekkal játszadozó szellő. Elhatol az ünnepélyes hang a falu minden zugába s gyorsabb mozgásra serkenti a templomba készülődő népet. Mielőtt elmenne nagyja-apraja, meg kell seperni a házat, az udvart, a hol térdig ér a hó és el kell látni a lábas jószágot.

A harang hívó szavára Sárváry Ferenc kúriáján is megszendült az élet. Ott terjeszkedik a derekszögben épült kényelmes úri ház a falu végén. Jó messze van onnét a templom, sötétben, hóban, hidegben nagy út az a ház lakóinak. A cseleedség még csak elmege, leányok, legények vídám csevegéssel indulnak a kúria öreg béresének felügyelete alatt. Alig lépnek ki a kapun, megvere-

át, összes gazdasági érdekeinket kiszolgáltatták a kozmopolitizmus nádályainak, a kis existenciák védelmét teljesen elhanyagolták a legujabb időkig, a gazdaságot megroskadni engedték, a műveltséget kiforgatni hagyták nemzeti sajátságaiból, az anyagi közjólétet a pauperizmus karjaiba döntötték. Gazdasági, társadalmi és közművelődési politika helyett liberálisnak nevezett pártpolitikát folytattak, melynek eredményei az egyházpolitikai törvények, melyek züllesztik az erkölcsöket, a kivándorlás, a galíciai beözönlés, a középosztály elpusztulása, a parasztság végtelen nyomora és a liberális erkölcsöknek az a liljoma, mely Bánffy alatt kivirágzott: a polgárjogok brutális elkobzása.

Harminc esztendőn át ilyen politikát követtek, s most az ország nyög, a törvényhozás dörög, veszekszik, hogy nyakára nőtt a hadsereg, szidják a nemzetségeket, hogy nem hódolnak az állam-eszmének, panaszkodnak, hogy a dinasztia nem forr egybe velünk, hogy nem tudunk kapni magyar udvartartást, dühöngnek Ausztria ellen, hogy utolsó csepp vérünket is ki akarja szipolyozni.

Kár ezeken a dolgokon most veszedkedni, kár perpatvaroskodni, obstruálni, szegény és a nemzeti műveltség terén hátramaradt ország csak gyenge lehet, és gyenge országban a gyenge állam nem imponálhat sem a hadseregnek, sem a nemzetségeknek, sem Ausztriának.

Parlamenti szóharcokkal, politikai felegyerekeskedéssel nem segítünk az ország állapotán. Ott ragyognak a Nemzeti Muzeuon, az Akademián és a lánchid oszlopfőin boldogulásunk vezércsillagai: nemzeti műveltség és anyagi jólét. Ezekért dolgozott a két Széchenyi és alkotásaik dicsősége örökké élni fog, műveikből az áldás áradni fog, a míg csak egyetlen egy virány lesz e hazán.

Ünnepeljük őket és tanuljunk meg tőlük — a hazáért dolgozni.

kednek hógolyókkal, eggyel az öreg bérest is meglegyintik. Majd közzetek suhintok fattyúk! — rivaig az öreg — már hogy meg nem férték a bőrötökben!

Hó, hideg, sötétség semmi ilyenkor a falu népének. Minél zordabb az idő, annál poétikusabb neki. Máskép van az uraknál, a kik nincsenek hozzászokva a korai felkeléshez, fázékonyak, hóval, szellel küzdeni nem szeretnek. De azért ma elmennek a templomba ők is.

A múlt század első felében az első Rorate olyan ünnep volt, melynek kegyelettel adóztak pörök és urak. A jámbor hitnek sokféle reménye, színes kilátásai fűződtek ehhez a naphoz. Az anyáknak sok örömiük lesz gyermekeikben — így hitték — ha elmennek az első Roratera, a férfiaknak minden vállalkozásuk sikerül, míhez karácsonyig hozzáfognak, a lányok olyan férjet kapnak, a ki nem lesz kártyás, iszákos, az öregek jó egészségben érik meg a karácsonyt, s az egész télen nem lesznek betegek. Azért nem is volt akkor katolikus családban ép kéz-láb ember, a ki az első Rorate elmulasztotta volna.

Sárváryék is már javában készülődtek a misére, midőn az első harangzó megkondult. Az asszony úgy nagyjából már a háló-szobát is rendbe

A púchó-illavai választás.

Trencsénmegye főispánja, OsztróLuczky Géza két országgyűlési képviselő által becsületszavára jelentette ki Rakovszky István előtt, hogy nincs része abban az inzultusban, melyet Löffler t. főszolgabíró dr. Ernst Sándor orsz. képviselő, Kaas Ivor kísérelő társa ellen elkövetett.

Hiszünk a főispánnak, becsületszóval erősített kijelentését a kétely minden árnya nélkül igaznak fogadjuk el, de éppen ezen kijelentés folytán teljesen érthetetlen előttünk az, hogy Trencsénmegyében a közigazgatási közegek vakmerősége — tisztelet a kivételeknek — ma is azon a fokon áll, melyen állott Szalavszky alatt.

Egy főispán, a ki távoll áll a törvénytelen-ségnek minden kísérletétől, nem tűrheti meg azt, hogy az általa kormányzott megyében bármely közigazgatási közeg ellentétbe helyezze magát a vármegye fejének intencióival, melyeknek szálai visszanyúlhatnak a legfelsőbb fórumig. Az a törvény, jog és igazság, a mit OsztróLuczky főispán úr állítólag a közigazgatás egész vonalán érvényre emelni törekszik, három esztendő óta kormányzási elvvé van felavatva. Az ezidő szerinti kormányelnök ebben a jegyben akar kormányozni, következésképp a főispánok a vármegyékben ezen jegy szellemében kötelesek működni.

A mely főispán azzal a szilárd elhatározással foglalja el székét, hogy az említett kormányzati elvet érvényre fogja emelni, az erős kézzel lát hozzá szándékainak végrehajtásához, melylyel szemben minden renitenciát elnyom, minden visszaélést megtorol. Csak így lehetséges az alantas közegek tudatába átvinni azt a biztos meggyőződést, hogy a hivatalos hatalommal való minden visszaélés, minden törvénytelen-ség a felsőbb hatóság részéről kerülhetetlen szigorral megtorol-tatik. S ha egyszer ez a meggyőződés átment az alantas közegek tudatába, akkor nem találkozik olyan szolgabíró, nem találkozik olyan jegyző, olyan községi bíró, a kinek kedve és mersze volna feljebbvalóinak nyílt rendelkezéseivel dacolni, azok ellen kihívólag tüntetni, a mint ez a szalkai esetenél megtörtént.

Azóta újabb esetek fordultak elő, melyek szintén arra kényszerítették a néppárt jelöltjét, hogy a belügyminiszter oltalmát igénybe vegye egyes községi bírák inzultusai ellen. Hát nagyon komisz rend lehet abban a vármegyében, a hol az ellenzéki jelöltet, nem is felbérelt részeg kortesek, hanem hatósági közegek bántalmakkal illetni mereszkednek.

A főispán úr mindezekre a vállát vonja és

hozta, a szakácsnének is kiadta a reggelihez valót, hogy jó meleg leves — ez pótolta akkor a kávé — és almás lepény várja őket, ha majd baza jönnek a templomból. Férje számára kolbászt is süttetett, ez már férfiaknál elengedhetetlen járuléka volt a reggelinek, mert erre izlett igazában a finom papramorgó.

Férje ura is már készen volt nagy nehezen a toilettjével, a mosdóasztal öblös tálaban nem igen zavarta meg a vizet, de annál szaporábban vette magára angol gyapjúval bélelt téli kabátját, mert a kandalló melege még nem volt eléggé felszítva. Kényelmes papucsok, kézmelegítő, cobolyprémes bundák kerültek a háló-szoba ruhafogására, ezekre most szükség lesz, mert a templom hideg és a nagy hóban még olyan táltosokon is, a milyenek Sárváryék istállójában pusztították a zabot, tíz percig is eltart bizony az út.

Minden rendben volt már, csak a kis trónörökös, a család egyetlen becézett gyermekét, a két éves Tóit kellett még biztonságba helyezni. Ez rengeteg gond volt. Manap, ha talán Oceániába távoznának a szülők kis gyermeküktől, annyi óvintézkedést nem tennének érte, mint a mennyivel most Sárváryék tételődtek.

A dajkának aprólékos részletességgel útastásokat adtak, hova állítsa az olajméceset, hogy

a Széll Kálmántól eltanult frázissal ismétli: Nem ülhetek minden községi jegyző és bíró nyakán, nincs részem a törvénytelen-ségben, mosom kezeimet. Van azonban egy kis különbség a miniszterelnök és az ő több főispánja között. A míg Széll Kálmán a tudomására jutott visszaéléseket megtorolja, addig az ő főispánjai közül többen az alantas közegek választási basáskodásait elpalástolják.

Ezek a t. megyefőnökök azután hiába mondják, hogy ők minden törvénytelen-ségtől távol állanak és alantas közegek visszaéléseiben ártatlanok. A ki a törvénytelen-séget hivatalos hatalmának latbavetésével megakadályozni nem igyekszik, a ki arra erős karral le nem sújt, a ki a visszaélést semmibe sem veszi, sőt inkább leplezi, az igenis részes az alantas közegek minden bűnében.

Azért, ha elhiszük OsztróLuczky főispán úrnak, hogy sem Löffler szolgabíró, sem Pajtás és Skripecz bírókat az általuk elkövetett törvénytelen-ségekre nem utasította, nem buzdította, jog-és törvénytiszteletének kritériuma gyanánt még sem fogadhatjuk el a kijelentéseit, hanem csak azt, ha alantas közegek hatalmaskodásának erélyes kézzel véget vet és az eddig elkövetett visszaélések megtorlására főispáni hatáskörében közre fog működni.

Eltársainkat pedig kérjük, hogy minden presszió és törvénytelen-ség dacára törhetetlen erélylyel vívják meg a választási harcot. Éljen Báró Kaas Ivor! Éljen a néppárt!

A főispán tévuton.

Nemrég e lapok hasábjain olvastam egy cikket, melyben *Markhot Gyula* alispán tévuton járónak mondatott azért, mert ellenségeinek támadásaival szemben nem a sajtópör terére lépett, hanem a párbaj semmit mondó elintézési módját választotta.

Hát én nem akarok a cikkíróval vitakozni, sőt az ő eszmemenetét még néhány érvel meg-toldhatnám. De én a kérdést más szempontból is mérlegelendőnek találom.

Az én meggyőződésem szerint ugyanis, az alispán elleni vehemens támadások nemesak az alispán ellen irányultak, hanem irányultak az egész megyei közönség, az egész szabadelvű párt, és a főispán ellen is.

Már mind hiába, de abban a sok gorombáskodásban, a mely heteken át úgy állította a világ elé az alispánt, mint a ki állását betölteni képtelen, a kinek a közigazgatásról kellő fogalmi nincsenek, — a ki politikailag megbízhatlan; — a néppárttal paktál stb. stb.; nemesak az alispán képessége és hivataloskodása fölött törték palcát.

az az alvó gyermek szemébe ne világítson, hogyan igazítsa meg feje alatt a vánkost, ha rini kezdene, hogyan ovja őt, hogy a takarót magáról le ne kapálja, ajtót ablakot ne nyisson, hogy hideg lég-áram ne érje a gyereket. Még a szakácsnének is meghagyták, hogy kísérelje figyelemmel, nem támadt-e valami baj a gyerek körül.

Ekkor újra megkondult a nagy harang, erőteljes szavába belecsilingeltek kisebbik testvérei, beharangoztak. Sárváry kiállott a külső folyosó küszöbére s harsány hangon hívta elő Andrást, a ki az udvar közepén forgott táncoló paripával. A csikókat fogta be a vasalt számba, neveltjeit s a nyakukba akasztotta az új csörgőket, miket az úr minap hozott a városból. Maga pedig felhúzta újdonsat-új ködmönét, mert bizonyosan eljön ma a templomba a Bánáthy-uraság is. Annak liberális kocsisa van, de olyan csikói nincsenek, a minőket Sárváry nemzetes uramnak nevelt az öreg bútor, Dobos András, a kocsis.

A tüzes vérű paripák iramló szökécseléssel termettek a ház tornáca előtt. Sárváryné, mielőtt elhagyta volna a szobát, még egyszer fellebbentette kis fiának ágyáról a sűrű csipke fátyolt, megcsókolni nem merte a gyereket, hogy fel ne ébressze, csak a vánkósára nyomott egy csókot, azután egy esdő tekintetet vetett az ágy felett

Kigunyolták azt a megyei közönséget, a mely ilyen alispánt választott. Lekisebbitették, neveltségessé tenni iparkodtak azon főispánt, a ki ilyen alispánnak megválasztását előmozdította, és azóta nemcsak nem látja annak alkalmazhatóságát, hanem még dicséretekkel halmozza el működését!

Mit tett a főispán mindezek ellenében? Miként járt el arra nézve, hogy a megyének első tisztviselője a támadásokat kellően megtorolja, a megye közönsége elégtételt nyerjen, a szabadelvű part elégtételt vegyen és maga a főispán is igazoltassék?

Megengedte azt, hogy az alispán személyes tere vigye az ügynek nemcsak azon részét, mely tisztán személyes jellegű volt, hanem az ügynek azon sokkal súlyosabb és gonoszabb részeit is, melyek az alispán hivataloskodása, működésének helyessége, sőt jóhiszeműsége és alispáni eljárásának tisztessége ellen erős gyanúsításokat tartalmaztak, és maig is tartalmaznak.

Senki sem hallotta, senki sem olvasta sehol, hogy az alispán elleni hírlapi támadásokat formászerűen visszavonták. Senki sem hallotta és olvasta, hogy az alispán elleni vádak és gyanúsítások akár alaptalanoknak, akár csak téves információkból eredetteknek ismertettek el.

Senki sem hallotta és olvasta, hogy a megye közönségének és a főispánnak az alispánnal szemben tanúsított eljárása elleni kifakadások visszavonattak.

Csak a szabadelvű párt hirdeti az ő helyi lapjaiban, hogy az ő portáján már szent a béke.

Ennek a békének velejével foglalkozni nem szándékom. Majd ki fog fejlődni a helyzet, a viszonyok súlya és a személyek cégére alatt. De a mi a szabadelvű pártnak nem belügye, s a mi a megyének egész közönségét és a főispánt illeti, ehhez mindenkinek lehet szava.

Azt beszélük, s hozzáteszem, szavahihető komoly férfiak, — hogy a főispán Budapesten volt akkor, midőn az alispán ügyében, ennek és ellenfeleinek segédei a párbaj fölött tanácskoztak, és a dolog elintézésébe befolyt.

Budapesten, Rudnay Bélánál, a főkapitány-nál tanácskozások folytak az ugynevezett békének megkötése, és feltételei fölött, a főispánnak elnöklése alatt.

S a hadakozó felek nemesek a párbajt intézték el, hanem magok között megkötötték a békét is, — a főispánnak elnöklése alatt.

És azóta mi történt?

Közölte az elnöklő főispán az ő vezetése mellett megkötött békének, s a létrejött megállapodásoknak részleteit, akár a megye közönségével, akár a pártokkal annak rendje és módja szerint?

Eddig még nem! Vagy talán azt hiszi, hogy ezekhez a megye közönségének semmi köze, vagy talán ráér a rendkívüli közgyűlésig?

Azt hiszi talán, hogy a mit nyolcan végeztek, az az ő magán ügyük, melyhez a nagy nyilvánosságának semmi köze?

Ha igen, akkor tévton jár! A megye közönségének azon nagy többsége, mely az októberi közgyűlésen az alispán mellett, magának a főispánnak kezdeményezésére és részvétele, helyeslése

mellett demonstrált, nem színpadi jelenetet játszott le, hanem megvédelmezte a megye jó hírét az ellen, a kik azt megtámadni és meghurcolni nem átalították.

A megye közönségének túnyomóan nagy többsége állást foglalt az alispán mellett, és a leghatározottabban kárhoztatta azoknak az eljárását, a kik a három kormánypárti képviselő vezérlete alatt állóknak tünnek ki.

Ennek a nagy többségnek jogában áll hitelesen megtudni, vajjon biztosítva van-e a megye békéje a jövőre?

Gondoskodva van-e arról, hogy a köztérről félre vonuljanak mindazok, a kik a multban a politikai erőszakot, a cynizmust és klikkuralmat a megyében meghonosították?

Biztosítva van-e, hogy a multnak bűnei sem pártok, sem egyesek érdekében ismételve nem lesznek, és a béke nehéz munkájának útjait a politikai orvtámadások nem fogják ismét megrontani?

Vannak olyan hírek is, hogy a főispán a béke köpenye alatt, a régi rendszer előharcosaival akarja a megye közönségét boldogítani.

Ha ez igaz, tévton jár! S vigyázzon, mert ő lesz az első, a ki alól kivántják a főispáni széket.

Nulla.

Törvényszéki csarnok.

Hajszja egy néppárti községi esküdt ellen.

Dr. Rudnay Sándornak, a liberális párt nyitra-zsámbokréti volt képviselőjelöltjének egyik mérges kortese volt Balazsovics István körjegyző.

Ennek sehoggy sem tetszett az, hogy Hugyecz János nyitra-nádasi községi esküdt, a néppártnak kitartó híve, és sehoggy sem akar hűtlen lenni Dr. Major Ferenc pártjához.

A nyitra-nádasi községi bíró Hugyecz József, a liberális pártnak volt híve, s őt is boszantotta az, hogy az esküdt más párton lenni merészkedik.

Balazsovics István annyira mérgeledött és mérgeledik most is Hugyecz Jánosnak elvűsége miatt, hogy mint esküdtet a szokásos községi teendőknél soha igénybe nem vette, és hónapok óta igénybe nem veszi.

Bizonyára jól esett volna ezen liberális férfiaknak, ha azt a makacs néppárti községi esküdtet valamiképen meg lehetne puhítani. Az alkalom erre megadódott 1901. évi szeptember vége felé egy este, midőn Hugyecz Józsefnek a nyitra-nádasi községi bírónak magas személyét, a község népe leszidta, kövekkel megdobálta, s a falu közepén levő pocsolyában meghengergetni szeretete volna!

Azon este ugyanis Hugyecz János is kint volt az utcán, és a községi bíró szemrehányást

tett neki, mintha a zavargókat ezen néppárti esküdt bátorította volna!

S mert egy vén asztalosné az utcán veszekedett egy fiatal legényével, ezen esetről pedig a községi bíró a veszekedőket rendre intette, s az egyiket megkötözöttetéssel fényezte, a nép pedig azután a községi bíró felé köveket dobált, ez elég ürügy volt arra, hogy Hugyecz János mint vezér, s még 4 más társa, magánosok elleni erőszak büntetése miatt panaszoltassanak, és vád alá is helyeztessenek.

Igy került a néppárti községi esküdt, 4 társával együtt, 1902. november 27-én, a vádlottak padjára.

A törvényszék Mazóly Antal kir. táblai bíró elnöklése alatt, Tejfalusy és Névegy bírákból alakult. A vádat Dr. Lopusni Ottó képviselte.

Vádlott Hugyecz János és társai mentő tanukra nem is hívatkoztak, és így csakis a vád tanui lettek kihallgatva. — Korona tanu volt a községi bíró Hugyecz József.

Az ügyészi vádirat szerint vádlottak jelen voltak egy csoportban, a mely a községi bírót nyílt utcán kövekkel megdobálta; — agyonütéssel fényezte; — s midőn a bíró a fényező veszedelem elől a házába menekült, és ott bezárkózott, az erőszakoskodó csoport, a kaput és a házat kövekkel megdobálta.

Ezekon kívül Kalivoda János az egyik vádlott, — a ki véletlenül szintén néppárti, — még azzal is vádoltatott, hogy a községi bírót, bottal a kezében azzal fényezte, miként: „úgy beveri a fejét, hogy hét orvos sem fogja összecarnni“, tehát a községi bírót rendőrhatalom teendőinek teljesítésében akadályozta.

A törvényszéki tárgyalás folyamán mindezeket már maga a községi bíró sem merete eskü alatt vallani, és sem ő, sem a többi eskü alatt kihallgatott 6 tanu, a vádlottak ellen, nem tudtak bizonyítani semmit, s legkevésébbet azon Hugyecz János esküdt ellen, a kiról az állítatott, hogy ő volt az 50 főből álló csoport élén, mely a bírót agyonütéssel fényezte, utána köveket hajigált, s egész a házáig üldözte!

A kir ügyész mindezek dacára fentartotta a vádat, de a kir. Törvényszék valamennyi vádlottat teljesen fölmentette.

S ezen ügyben, melyben az 5 vádlott Zsámbokrétre, Nagy-Tapolcsányba és Nyitrára lett fárasztva, eléggé bizonyítja a vizsgálatnak meg nem felelő voltát azon tény, hogy a törvényszéknek fölmentő ítélete ellen még maga a kir. ügyész sem felebbezett. Kétségtelenül azért, mert belátta, hogy teljesen ártatlanok a vádlottak.

Ez utóbbiaknak védője volt: Mérey Lajos.

függő régi Mária-képre, mintha mondotta volna: Szűz Anyám, a te oltalmadba ajánlom őt!

Mint fecske a fészkeből, oly nyilsebesen surrant ki az udvarból Sárváryék szánya. A templomban már égtek a gyertyák, az oltáron tizenkettőt gyújtottak meg ma, így illik az első szent Rorate reggelén, Nemsokára kijött a pap az oltárhoz, búzavirágos fehér selyem misemondó ruhájának arany paszomántja ragyogón csillogott a rezgő gyertyalángok fényében. Felbűgött az orgona mely hangja s a nép a buzgó áhitat ihletével razendített:

Az Úr elküldé angyalát,
Hogy köszöntse Szűz Máriát...

A fényes istenitisztelel méltóságteljesen folyt tovább. Sárváryék a saját padjokban ajtatoskodtak. Inkább csak az asszony, férje nem tudott beletörődni az áhitatos hangulatba. Hiányzott neki a reggeli boróka-lé, meg a pipa, melylyel ébredni szokott. De azért a jó példa kedvéért erőlködő igyekezettel forgatta ő is juratus-kori imakönyvét. Ez az egyetlen egy emléke maradt fenn abból a korból, mert a tudományt, a mit abban a magas iskolában elsajátított, rég kifújta fejből a szél, adósságait pedig apja — Isten nyugosztalja — a jó Sárváry Imre az utolsó fillérig kifizette.

Még nem ért Úrfelmutatásig a mise, a mikor Sárváryné térdelő helyzetében halotthalványan fejjel előrebukott. Rosszul lett. Férje gyorsan fel-emelte, megdörzsölte halántékát, mitől az asszony magához tért, de forgott körülötte minden, fejét iszonyú forróság szállta meg, homlokán az izzadság cseppei ütöttek ki. Kénytelen volt távozni a templomból.

Megeresztett gyeplőn a két csikó, mint a fürgeteg röptette haza a könnyű szánt. Mikor a kerti sorompó előtt befordultak, Sárváryné, a ki a friss levegőtől megkönnyebbült, rémülten vette észre, hogy a háló-szoba ablakai izzó lángvörösek. A legborzasztóbb ijedtség örületes gyorsaságával rontott be a szobába, melynek nádfonatú székei lángokban állottak. Az egyik székről átesapott a láng a gyerekágyra, melynek csipke-függönyéről lobogó tűzrongyok hulltak a fiú dunyhácskájára.

A lángba borult ágyhoz rohanni és a rémesen sikoltozó fiút onnét kiragadni, pillanat műve volt. Az ijedtségen kívül egyéb baja nem esett a gyermeknek.

A tüzet, melyet a dajka vigyázatlansága okozott, hamar eloltották. A boldogtalan teremtés,

mikor a lámpát feldöntötte, teljesen elvesztette a fejét. Sikoltozva futott ki a szobából, nyitva hagyva maga után az ajtót. A betóduló hideg lég-áram megelesztette a kezdetben parányi tüzet.

Csak néhány percnyi késés és a rajongón szeretett gyermek ott hamvadt volna el boldogságának fészkeben, himes álmainak rózsái között.

* * *

Még aznap délután Sárváryné a következő levelet intézte a falu plebánosához: „Tisztelendő Úr! Kérem legyen szives 4 óra tájban a templomot kinyitattani. Eljövünk oda, hogy hálát adjunk Istennek és köszönetet rebegejünk a Szűz Anyának drága gyermekünk megmentéséért. Felajánlom őt a Szent Szűznek, az ő oltalma alá helyezem egész életére“...

A fiúból férfi lett, a kit az élet viharai megtéptek, de le nem törtek. Virágzó családot alapított s első gyermekének ágya fölé kifüggesztette a családi Mária-képet, melynek keretére arany betűkkel iratta fel az adventi mise kezdő szavát: Rorate!

Adieu.

Hugycz János vagyonos, rendszerető ember, és néppárti. Ezért híresztelték el róla a liberális ellenfelek, hogy majd megtanítják őt korteskedni. Be is csukatták, és majd fizethet egy rakás eljárás költséget! Ezen híresztelésekből is kitűnik, hogy ennek a bűnpernek is epen olyan politikai háttere volt, mint sok másnak, melyet a képviselőválasztásokból kifolyólag mindig csak néppártiak ellen gyártanak a liberális párt vidéki kis basái! *r-i. l.*

Ujdonságok.

Tanügyi vizsgálat. A pozsonyi tanterületi főigazgató Pirchala Imre e hét folyamán a helybeli főgimnáziumban szemlét tartott, ez alkalommal több osztályt látogatott meg. Megelégedésének és elismerésének adott kifejezést.

Bende Imre püspök úr ő méltósága az ölyvedi tűzkárosultaknak 300 koronát adományozott. A tűzkárosultak nevében is legmélyebb köszönetet tolmácsolja Czeizel Antal plebános.

Áthelyezés. Bereczk Lajos nyitrai járási útmester ugyanilyen minőségben Holicra helyezettett át.

Halálozás. Ötvös Margit k. a. Ötvös Ödön nyitrai pénzügyi tisztviselő leánya folyó hó 28-án Budapesten hirtelen elhunyt. A megboldogult a múlt évben tette az érettségi vizsgálatot a nyitrai főgimnáziumban és így első nőtanulója volt az intézetnek s be is iratkozott a jelen tanévben a budapesti egyetemre. A kisasszonyt esztörtökön vitték Nyitráról egy budapesti szanatóriumba, hol azonban már másnap hirtelen elhunyt. Öszinte részvétünk kísérvé a súlyosan látogatott szülők fájalmát. — Dr. Feuer Náthán, egyetemi tanár, országos közegészségi felügyelő, Nyitra vármegye szülőtte 57 éves korában Szegeden, körútján, hirtelen elhunyt.

Leo-ünnepély. A nyitrai nagyobb papnevelő-intézet magyar egyházirodalmi iskolája december hó 8-án XIII. Leo ő Szentsege pápaságának 25-ik évfordulója alkalmából a papnevelő-intézet nagytermében hódolati ünnepélyt rendez, az intézet ének és zenekarának közreműködésével. A fényesnek ígérkező ünnepély másorát lapunk jövő számában közöljük.

Kaliko bál Nyitrán. A nyitrai és vidéki keresztény nőegyesület elnöksége e hó 29-ére közgyűlést hívott össze, melynek tárgyát a farsang alkalmával tervbe vett nagyobb szabású s mint hírlék, jelmezes táncmulatságnak részletes megállapítása fogja képezni.

Fényes esküvő. A trencsényi honvédtisztikar egyik fiatal, rokonszenves tagja, bellusi Baross Pál m. kir. főhadnagy oltárhoz vezette urai Uray István szatmármegyei nagybirtokos és dohánygyári igazgató egyetlen leányát, Mariát. Az esküvőt Budapesten a Jezus szent szívére nevezett templomban tartották. Az egyházi szertartást a régi szép szokásokhoz híven az örömszülők házában a fiatal menyasszony ünnepélyes kikísérése előzte meg. A kéri násznagy a vőlegény testvérbátyja, Dr. Baross Gyula az igazságügy-miniszteriumba beosztott táblai bíró volt, a ki kezében a felvirágozott jegykendő s bottal egy a mult század elején tartott fényes székely lakodalom után készült beszéddel kísérté ki a menyasszonyt. Ugyaníly ünnepélyes volt a kiadó násznagy Jákey Zsigmond szatmári nagybirtokos és orsz. képviselő válasza, a melyet az örömszülők áldása és a menyasszonynak a szülőkétől és rokonoktól való búcsúzása követett. Az esketési szertartást a vőlegény testvérbátyja, Baross Károly rajeci plebános végezte, mely alatt az orgona bevezető akkordjai, de különösen az úr imájának megható zenekíséréte könnyekre fakasztották a boldog örömszülőket. A szertartás végeztével az egész társaság az országos kaszinó u. n. hölgytermébe vonult, hol az ünnepélyt a szokásos áldomások kíséretében fényes díszbezd zárta be.

A nyitrai katolikus kör vigalmi bizottsága által a nyitra vármegyei nemzeti színházban f. évi november hó 26-án rendezett játékcélú műkedvelői előadás színré kerültek a „Székkakas” és az „Elefánt” című egyfelvonásos vígjátékok. A „Székkakas”-ban szereplők voltak: Sziklay Péter nyugalmazott ezredes; Chmielovszky József úr; Klára neje; Scherk Irma úrhölgy; Piroška és Feri (jogász) gyermekeik; Vajmár Ilonka úrhölgy és Bedekovits Lajos úr; Kenessy Ilon; Neugebauer Pistike úrhölgy; Fehér Gabi; Feitscher Oszkár úr; Gábor bácsi kertész; Gyürky Ferenc úr; Juci unokája; Neugebauer Janka úrhölgy. Az „Elefánt”-ban szereplők voltak: Berezy Jenő huszárkapitány; Bokros István úr; Ilona neje; Bellák Juliska úrhölgy; Kendy Lőrinc nagybátyja; Szita László úr; Etelka leánya; Jakubovics Lujza úrhölgy; Darnai Béla; Belák Vince úr; Gyuri inas; Lihán Jenő úr; Lidi szobaleány; Neugebauer Janka úrhölgy. Az előadás minden várakozáson felül jól sikerült és nagyban felültelte a műkedvelők által rendszeren nyújtani szokott élvezetet. A szereplők mindegyike helyes felfogással és sikerrel dombortotta ki a neki jutott szerep-t s az összhang kifogástalan volt, elannyira, hogy az előadás hívatásos színészeknek is dicséretre vált volna. A műkedvelők érdemét fokozza az, hogy három szereplőt kivéven egyikük sem lépett fel még nyilvánosan s a darabokat 8 nap alatt tanulták be. Chmielovszky a zsörtölődő s gyermekeit mégis elkényeztető ezredes, a ki az ő kurta szoknyás Piroška leányát szerető tejfeles szájú Fehér Gabival örökös hadi labon áll igen jól alakította. Klára annyira kedves mama volt, hogy egészen rendben valónak tűnt fel, midőn a haragos ezredes kiforgatta zsörtölődő hangulatából. Gabi a telhetetlen Gabi Piroška segélyével pompásan telhetetlenkedett. Könnyű volt neki. De csak kísérte volna meg Piroška kedves inceselkedése nélkül. A darab meséje Feri és Ilon körül szövídik. Feri a székkakas udvarol jobbra-baira, csak Ilonhoz, az ő gyermekkori játszótársnőjéhez nem akar visszatérni, a ki pedig őt a hűtlent a 10 évi távollét alatt híven megőrzi híreben s a ki — miként az öreg Gábor bácsi, a halálra remült Jucika és a kulisszák mögött működő Bodri közbelepte után kitűnik — őt még mindig szereti, s a holdvilágos estén a meghatott székkakas végre is boldogan bevallja, hogy Ilon nélkül élni sem tudna. Bedekovics úr az alapjában nemes érzelmű székkakas jogászt, Neugebauer Pistike a gyermekkori ábrándját híven megőrzött árva leányt híven s művészi alakították, s a holdvilágnál lefolyt jelenetben a darab sikerét érvényre juttatták. Gyürky „Gábor bácsi”-ja igen jól volt alakítva. Jucika pedig megmutatta játékaival, miként lehet ki-ebb szerepet is tükélyre emelni s a közönséget viharos tet-zésre ragadni. Az „Elefánt”-ban több a derűtséget okozó jelenet, s a szereplők ki is aknázták alaposan, úgy, hogy a közönség egy percre sem esett ki a derült hangulatból. A darab meséje ez: Berezy kapitány szereti nejét Ilont, a kedves, gondos nőt, de mert mindenben az akaratához alkalmazkodik, unalmasnak találja. Kendi, ki leányát Etelkát egy év előtt Berezyeknél helyezte volt el, azt magával vinni Berezyekhez jön s a dolgok állásáról értesülven Elefántot keres, mivel Berezyt betegségéből kigyógyítsa s ezt Darnaiban veii feltalálni. Etelka és Darnai Budapesten az operában látták meg egymást és szerelmesek lettek egymásba; a nélkül, hogy egymás nevet tudnak, mindketten Ilonnak vallják meg titkukat, ki aztán a fiatalokat összehozza. Hja, de nagy baj van, mert Darnai nem meri szerelmét Etelkának bevallani, habár vállomását egy év óta zsebében hordja. Ismet Ilon jó segélyükre, ki Darnait a szerelmi vallomásra betanítja, a tanulás közben lép be Berezy s azt gondolja, a vallomás nejenek szól, s Darnait torkon ragadja. Csakhamar kislul azonban minden. Berezy megkapja Etelt. — Ilon a figyelmes, gondos, kedves nő szerepét szépen alakította. Etel az aranyos sunyi angyal, mint őt az aranyos papa nevezi, ábrándú, gyermekeskedik, háziasszonykodik no és sunyiskodik, sürgő-forog és kedves mindenképpen, úgy, a mint az egy aranyos sunyi angyalhoz illik. Lidikéről nem tudjuk biztosan, Lidike volt-e kedvesebb vagy Jucika s azért ezt a kérdést elődöntetlenül hagyjuk. Darnai Béla és Berezy igen jól megküzdöttek nehéz szerepükkel, azt érvényre emelték. Gyuri a szerelmes inas igen jól mozgott a színpadon és inceskedett Lidikével. No és Kendi, az aranyos papa, az intrikus nagy bácsi, gyakorlott színészre valló játékkal enyelgett, intrikált és mókázott a színpadon egy felőran keresztül s vezette a darabot s vitte a többi szereplők segélyével a diadalra. Meg kell emlékeztünk még Sztraka úrról, ki a két darab között remek

zongora játékaival viharos tapsokat aratott. A műkedvelői előadás után a katolikus kör helyiségeiben táncestély volt, mely a legjobb kedvben reggeli 6 óráig tartott. — Felállítottak: Bende Imre püspök úr ő mlga 2 db #, Venczell Ferenc v. püspök 12 kor., Vagner József praelatus-kanonok 20 kor., Mihalik József apátkanonok 10 kor., Simonffy Gyuláné úrasszony 5 kor., Cseffalvay Aladár 2 kor., Dr. Sebeők Antal 1 kor. Fogadják a m. t. feülfizetők hálás köszönetét a vigalmi bizottságnak.

Uj szobrok az alsó városi templomban. Az alsóvárosi plebánia templomban felállított Jézus szent szívének Oltára újabb két szép szoborral gazdagodott; Szent Alajos és szent Imre mint az ifjuság Védőszentjeinek szobraival, melyek közül az első Freissberger Viktor, az utóbbi pedig Ronchetti József urak ajándéka, kiknek ez uton is hálás köszönetet mond az alsóvárosi plebános.

Törvényhatósági bizottsági tagválasztás. A f. hó 28-án megjejtett bizottsági tagválasztások eredménye a következő: A Nyitra városi I. kerületben egyedüli jelölve volt Dr. Biringer Ferenc kórházi igazgató. Érsekújvár városában Laucsik Máté kir. közjegyző 63 szavazattal, Nyitra-Ujlakon az egyedüli jelölt Mezey Gyula főmérnök választották meg. Ó Tura községben megjejtett biz. tagválasztásnak eredményéről jelentés eddig még nem érkezett be.

Vásár-áthelyezés. Nyitrán december hó 28 illetve 25-ére országos vásár ez évben kivetelesen december hó 18-án illetve 21-én fog megtartatni.

A puchói választás. Bellusról írják lapunknak a következőket: Talán még soha sem volt oly élénk a választási előcsatározás a puchóillavai kerületben, mint most. Most még azok is megmozdultak, a kiket a követválasztás nem igen szokott érdekelni. Mar most egy hét előtt találgtják, ki fog győzni. Ezen általános érdeklődést pedig a néppárt ebresztette föl országos nevű jelöltjével Baró Kaas Ivorral. A liberálisok magok is elismerik, hogy a néppárt alkalmasabb jelöltet nem is talált volna, a kivel a liberálisoktól a kerületet elhódíthatja. A liberálisok látszólag nem fejtenek ki nagy akciót, de zárt ajtók mögött egészen fektelenül úzik a korteskedést. Minden reményüket a puchó-völgyi lutheránus választókba helyezik, a kik eddig is a liberálisok főerősséget kepezték, s a kiket ép most tartja körűjtát a néppárt jelöltje. Hogy mily eredményt fog elérni Baró Kaas Ivor tót hitsorsosainál, — nem tudjuk, de sejjük, hogy alkalma tesz meggyőződni, hogy sokkal nagyobb a katolikusok ellen irányuló gyűlöletük, mintsem hogy őket parthiveinek megayerhetné. (A lutheránusok és liberálisok közt való szerelmi viszonyról majd post festa elmondjuk véleményünket.) November 23-án Puchón és Illaván tartotta programbeszédjét Baró Kaas Ivor. Mind a két helyen igen sok nép jelenlétben. Beszédjét általános figyelem és érdeklődéssel kísérték. A magyarul nem értő közönségnek aztán Zmeskál Zoltán tót nyelven fejtette ki a néppárt programját. A hatás, melyet Zmeskál népszerű előadásával, ügyes okoskodásával elért, oly nyilvánvaló volt, hogy Illaván többen azonnal levonták Sipeky zászlóját. Baró Kaas Ivor másnap folytatta körűjtát Kassza, Lédec és Hlozsa Zmeskál Zoltán ki-eretében. Mind a három helyen lelkes fogadtásban részesültek. A nép törheterlenül ragaszkodik baró Kaas Ivorhoz, s ezen ragaszkodásukban különösen megerősíti őket Zmeskál lebilincselő szónoki előadása, a ki oly meggyőző nyelven beszél, hogy még a zsidók is elismeréssel adóznak neki, de azért rájuk nevez Zmeskál „a pusztában kiáltó szava”. Baró Kaas Ivor, Zmeskál Zoltán országgyűlési képviselő, Beregi lednici plebános, Misz Rezső kas-zai, Feitscher Gusztáv illavai és Kuna Pál bellusi kaplány kíséretében Hlozsaról Bellusra Szauter Lajos esperes-plebános vendégszerető házába vonult. Az évekre öreg, de lélekben és testben ifjú és életterős jólelkű házigazda örömteljes szavakkal üdvözölte előlékű vendéget és kísérőit és igaz magyar vendégszeretettel asztalánál megvendégelte őket. Az egész kerületben mindenütt Kaas Ivor zászlói lengenek s vannak olyan községek is, mint Lédec és Hlozsa, a hol Sipekynek zászlója ninesen. Ugy hallom, hogy a puchó-völgyi lutheránusok most is inkább a liberális párthoz csatlakoznak mint a néppárthoz, de erős a hitük, hogy ha az Úr Isten is úgy fogja akarni, a hithű, jellemes kath. választók mégis diadalmaskodni fognak a beamter zsidó-liberális

érdekszövetkezet fölött. — Trencsénben 26-án rendkívüli közgyűlés volt, a melyen elhatározták, hogy a választás a puchó-illavai kerületben egy 1901. évi szeptember hó 26-án kelt miniszteri rendelet értelmében mindig Puchón lesz.

Régi kortes.

A puchó-illavai mandátum. Trencsénvármegye központi választmánya az új képviselőválasztás megtartására december hó 4-ik napját tűzté ki s a választás foganatosítására elnöknek Petrás Károlyt, helyettes elnöknek dr. Lange Kálmánt, jegyzőnek Porubszky Endrét és helyettes jegyzőnek ifj. Skaraitz Ferenczet küldte ki. A választás Puchón reggeli 8 órakor veszi kezdetét s a kerület községei a következő sorrendben fognak szavazni: 1. Puchó, 2. Szkala, 3. Szkala-Ujfalu, 4. Ujezdó, 5. Lissza, 6. Laáz, 7. Dubkova, 8. Lúky, 9. Vidrna, 10. Zárcjec, 11. Mesztecskó, 12. Zbora, 13. Mostistye, 14. Ihristye, 15. Dohnau, 16. Hostina, 17. Veszka-Bezdedó, 18. Sztreszenic, 19. Hrabovka, 20. Nimicz, 21. Zubák, 22. Felső-Breznic, 23. Lednic, 24. Lehota-Váralja, 25. Kvassó, 26. Alsó-Breznic, 27. Rovnye, 28. Horócz, 29. Medne, 30. Huorka, 31. Horenicz, 32. Lehota-Precsin, 33. Kassza-Kis-Podhragy, 34. Illavka, 35. Kassza-Nozdovicz, 36. Tunesicz, 37. Lédecz, 38. Hlozsa, 39. Podhor, 40. Klobusicz, 41. Illava, 42. Klucsó, 43. Závada, 44. Felső-Szrnyc, 45. Liboresa, 46. Dvorecz, 47. Nemsova, 48. Borecsic, 49. Pjehó, 50. Bolessó, 51. Kamencsan, 52. Szlavnicz, 53. Vaszka, 54. Szedmerócz, 55. Bohunicz, 56. Krivoklát, 57. Pruska, 58. Szavesina, 59. Podvász, 60. Oroszlánkó-Podhragy, 61. Vöröskó, 62. Mikusócz, 63. Tuchina, 64. Duló-Ujfalu.

Szeszfűzői tanfolyam szeszgyár-vezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben tíz hétre terjedő szeszfűzői tanfolyam rendeztetik. A tanfolyam 1903-ik évi február hó 1-én veszi kezdetét és április hó 15-ig tart. A tanfolyam célja mezőgazdasági szeszgyárak részére szeszfűzőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni. E tanfolyamra felvételnél azok, akik a magyar nyelvben járatosak; írni, olvasni és számolni tudnak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Résztvehetnek továbbá a tanfolyamra a m. kir. gazdasági akadémiá, a m. kir. gazdasági tanintézetek végzett hallgatói és a m. kir. földműves iskolák végzett tanulói. A tanfolyamra legfeljebb 15 (tizenöt) jelentkező vehető fel; előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek. A tanfolyam hallgatói a szeszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek, továbbá a szeszgyártás elméletéből és a szeszadóról tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártás ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati módszerek elsajátítása végett a laboratóriumi munkálatokban résztvenni. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati és elméleti vizsgát tesznek, amelynek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 44 (negyvennégy) korona, laboratóriumi díj 10 (tíz) korona. A jelentkezők élelmezésük- és lakásukról saját maguk tartoznak gondoskodni. Szóbeli, vagy írásbeli jelentkezéseket 1903. évi január hó 20-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági tanintézet.

Műkedvelői színi előadás Privigyén. A kath. legény-egyesületünk nov. 23-án jótékony célú színelőadást rendezett a Freiburger-féle vendég-ő termében. Hogy a t. olvasó meg ne utközzék azon, hogy a legény-egyesület zsidó vendéglőben tartotta az előadást, szolgáljon mentésként az a körülmény, hogy alkalmas helyi-ége nincsen és hogy a „Casino“ termet nem kapta meg, holott eddig kétszer szívesen engedte át a „Casino“ választmánya. A mint hírlik, ez alkalommal azért tagadta meg, mert Guba Pál elnök „panszláv, hazaáruló és Kossuth-gyalázó lett. Igaz ugyan, hogy abban az időben, mikor a termet kérték a „Casino“ használta azt, miután a többi helyiséget festették, hanem az ülés után 3—4 napra kiadhattak volna legrosszabb esetben a megállapított díjszabás szerint. Örömmel konstatáljuk, hogy a dolog nem az igazgató: Lutyák Antal úron múlt. Sebaj! Freiburger a legnagyobb szíveséggel fogadta az elutasított legény-egyesületet és ambár kétségünk volt az iránt, hogy a polgárság — egyedül reá számítottak — elmenne oda, feltevéseinkben csalódtunk, mert az előadás minden tekintetben fenyesen sikerült. Színiere került Bodnár Gáspár „A stigliček“ című 4 felvonásos vígjátéka. — Mondhatom, nehéz feladatra vállalkozott Guba Pál az ő derék legényeivel. A felolvasó próbákon bizony kétkeltekünk, hogy az előadásból legyen valami, mert a szereplők nyelve ugyancsak csetlett-botlott. De hát az elnök nem ismer akadályt és nem kímél

fáradtságot, úgy, hogy két hét múlva erősen reméltük, hogy mégis csak lesz abból előadás. Mikor pedig meglelt, tapsoltunk és csodáltuk ezeket az egyszerű embereket, a kik naphosszat műhelyekben dolgoznak, hogy arra is szakítanak időt, hogy szerepeket tanuljanak. Hozzá még magyar nyelven. Elismerés illeti őket, valamint a négy szereplő kisasszonyt is. No már meg kell adni, hogy nagy „panszláv“, (Gyöngyösi származású török metszett magyar ember, a ki egy kukkot sem tud tótul. Szerk.) a logfanatikusabb néppárti agitátor és Kossuth gyalázó Guba Pál egyesületi elnök, hogy ilyeneket mivel. Igaza volt a „Ny. E.“ privigyéi levelezőjének, a mikor ennek híresztelte. Az előadás után a legények egy „magyar népdal-egyveleget“ énekeltek el. Ez után táncra perdültek a párok. Igazán szép mulatság volt. Az a néhány úri ember, aki jelen volt, meggyőződött arról, hogy az iparos keze, ha köznap szurtos is, hanem becsületes és hogy az iparos osztályival való érintkezés nem lealázó. Nevetséges, hogy Privigyén ezt sokan nem tudják.

A polgármester felkéri Nyitraváros képviselő testületének t. tagjait, hogy a f. évi december második napjának (keddi) délután 3. órájára elnapolt városi közgyűlésen az 1903. évi költségvetési előirányzat folytatlatagos tárgyalása végett megjelenni sziveskedjenek.

Hogyan ünnepelnek Amerikában? A Clevelandban megjelenő „Magyarok vasárnapja“ című nov. 13. száma a következő érdekes és jellemző leírását adja, egy ottani katolikus ünnepnek: A clevelandi sz. Jánosról nevezett rk. püspöki székesegyház felszentelésének 50-ik évfordulója volt nov. 7-én. Cleveland összes katolikus egyletei olyanná tettek ezt az ünnepséget, amilyet Cleveland városa e nembem soha nem látott. November 7-én vette kezdetét a jubileumi ünnep. 8 püspök és ersek jelent meg nagyszámu helybeli és vidéki alsó papsággal az ünnepélyes istentiszteleten. A székesegyházat ez alkalomra 30 ezer dollár költségen renoválták (Egy dollár 5 kor) (egy-egy ablak 1000—1500 dollárba került), mely óriási összeget a sz. János hitközség pénzkeszlete fedezte — minden kölcsön igénybevétele nélkül. 10 órakor vonult be a papság 2000 ember sorfala közt a püspöki palotától a már zsufolással telt templomba, melyben már jóval előbb helyet foglalt a politikai Cleveland, elén a polgármesterrel. Elöl a seminariumi növendékek, utánuk az alsó papság (200 plebánus és káplán), kiket aztán a vendég főpapok követtek, végül jött a celebrans püspök segédjeivel, ki a leborult népre áldását osztogatta. A mint a papság a templomba belépett kigyúltak a hatalmas izezetek villanyos lámpái, megszólalt a fenséges orgona s elhelyezkedtek. Azonnal kezdetet vette a püspöki mise, melynek evangéliuma után szószekre lépett: P. J. Ryan D. D. philadelphiai érsek, a szónoklás szónoka. — Érdekes statisztikai adatai közt felhozta, hogy 50 évvel ezelőtt az egész clevelandi egyházi megyében csak 71 templom volt; ma van 268! 50 évvel ezelőtt 21 pap dolgozott az Ur szőlőjében, ma 275 munkása van az Istennek ebben az egyházi megyében; akkor 7 kath. iskola volt, ma van 144! Micsoda haladás! Micsoda erő, mily öröm és dicsőség ez? — A templom belsejét betöltő fényáradat, a gyönyörű ablakokon beszűrődő szinpompa, a hatalmas izezetek, a remek szobrok, a gazdagság és harmónia, mely mindenben előmlött; az az igazi benső ájtatosság, mely a szíveket fogva tartja. — sok protestánsi gondolkozóba ejthetett. — **A 10 000 felvonulása** A katolikus egyház bemutatkozása volt ez Cleveland városában, aki látta ezt a hatalmas, meretével, pompájával imponáló menetet — pedig mondhatjuk, egész Cleveland ott volt — az ugyan felejtethetlen emléket szerzett magának. Vasárnap, 9-én délután 1 és 2 óra között helyet foglaltak az egyletek a számukra kijelölt helyen. 30 katolikus egylet várta az indulásra való jeladást, mely 2 órakor megtörtént. 12 szakaszba osztva vonultak, minden szakasz elén banda — az Erie, St. Clair, Superior, Euclid utcákon keresztül. 10,000 ember volt a menetben. A legkülönfélébb egyleti viseletek, egyenruhák, jelvények tarka barkasága s a mellett a legnagyobb rend jellemezte a felvonulást. A magyar, az akar, kitesz magáért. Katolikus egyleteink csapatát a menet egyik legdicsesebb pontja volt. Menetünket 3 huszár vezette: Pipi József, Weizer János, Horváth Mihály. Festői huszár öltözetük, gyönyörű paripáikou a tőnegből kimagasló dalias alakjuk már messziről feltűnt s általános bámulat tárgya volt a népek ezreinek. Utánuk a banda s aztán a Sz. Imre lovag-egyesület egy kadetja (Petro István) keze-

ben a cim-lobogóval, melynek felirata jelentette a magyar egyesületek közeledtét. Ezt követte a kocsis, melyben Böhm Károly és Messerschmiedt Géza lelkészek ültek. Utánok az egyesületek tagjainak hosszú-hosszu sora egyesületi zászlókkal és ismét egy bandával. Az egész menet — az első szakasztól az utolsóig — ötvenegy óráig tartott; a püspöki palota előtt felállított díszes emelvényről tapsvihar fogadta a magyar menetet. Ezen emelvényen foglalt helyet a püspöki kar: Horstmann, clevelandi püsp.; Elder cincinnati érsek; Maes covingtoni érsek, McQuaid rochesteri püsp.; Donaghue indanapolisi püspök; praelatusok — s a többi egyházi méltóságok, — nevezetesebb hitközségek plebánusai; Johnson polgármester, Beacom, Madigan s több politikai előkeleőség. A vonulás alatt Horstmann, Cleveland püspöke áldást osztott az emelvényről. — Megkapó látvány volt az iskolás gyermekek tribunje, megrakva 500 kis diákkal; — mindegyik kezében egy kis amerikai lobogó. A felvonulás után lelepleztek L. A. Rappe, — a clevelandi egyházi megye első püspökének szobrát, melyet a kathedrális oldalán állítottak fel. A szobor bronzból készült, pompás gránit alapon áll s a püspököt életnagyságban, teljes főpapi díszben ábrázolja. A leleplezés a szokásos ünnepségek keretében, egyházi és nemzeti himnuszok éneklése, harang zugása közben történt.

A pénz. A pénz azon varázs kules, melyvel minden ajtót, kaput fel lehet nyitni, kivéve a mennyeország kapuját; azon bűvös eszköz, melyen mindent a világon megszerezni lehet, csak a boldogságot és a nyugalmat nem.

Az olesó szivar. Gróf Széchenyi Istvának szivartarcája rendszeren a legfinomabb külföldi szivarokkal volt megtömve. A gróf egyszer ahogy az Akadémia gyűlésén részt vett, ülés előtt felsőkabátját — melynek zsebében szivartarcája volt — az ülésterem előszobájában hagyta. Az ott ácsorgó irnok megpillantván a kabátzsebben duzzadó szivartarcát, kivett belőle egy érdekes sebbnek látszó szivart és rágyújtván, igen élvezetesen fogyasztá el. Az ülésnek vége lévén, midőn Széchenyi kilép az előszobába, azonnal ráismert a füst illatáról a szivartára s mosolyogva jegyzé meg a szivar szopókáját éppen akkor az asztalra letévő irnok előtt: — Ha orrom nem csal, uraságod ugyanabból a gyárból szerzi be szivarait, a melyikből én, csakhogy azzal a különbséggel, hogy uraságod olesóbban jut hozzájuk.

Szeszfűzői tanfolyam gazdatiszték és szeszgyártulajdonosok részére. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben 1903. évi január hó 5 től 20-ig szeszfűzői tanfolyam tartatik gazdatiszték és szeszgyártulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás elméletét és gyakorlatát a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslék értékesítését. A tanfolyamon résztvehet minden gazdatiszt és szeszgyártulajdonos, aki legkésőbb folyó évi december hó 25-éig a kassai gazdasági tanintézet igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelentí. Tandíj 40 korona, laboratóriumi díj 10 korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

CSARNOK.

Adatok a nyitra-városi plebániák történetéhez.

Irta: Vagner József. (Folytatás.)

4) A káptalanak 1705-ik évi szeptember 2-án Szörényi Zsigmond elnöklete alatt tartott tanács-ülésében, melyben a H. Rakóczy Ferenc által összehítt országgyűlésre küldendő két káptalani követ megválasztottak, az 1704-ik évben elhunyt két kanonok: Vadász Ferenc és Schwach György megemlékezésével, a káptalan összes elő tagjai sorolhatnak elő, ezek pedig az elnökön kívül, a következők voltak: Spátay Gábor, Csongrády Ferenc, Domanizsaj János, Veszeley János, Rácsay János és Prileszky Miklós, vagyis a káptalanak 9 való-ágos kanonoki széke közül hét volt betöltve, kettő pedig üres: tehát Raymanus még nem lehetett „Canonicorum Senatui adscriptus.“

5) Ugyanazon káptalanak 1708-ik évi október 1-én tartott ülésében felolvastattott Nyitra új püspökének, gf. Erdődy Lászlónak levele, melyben rendeli: hogy a káptalanban megüresedett

3 kanonoki stallum jövedelme az utolsó várostrom alatt tetemesen megrongált székesegyház helyreállítására fordítottak. Levelének erre vonatkozó része szösz szerint átvétetett az ülés jegyzőkönyvébe és ekképen szól: „Hogj pedig, a mint irám, az ruinált Cathedralis Ecclesianak reparatiojára annál inkább rea érkezhessünk, vigore praesentium tesztek olly rendelést, hogj mostanságh három vacans kanonianak jövedelmét absolute sequestrumban tarcsa a Nemes Káptalan, cum sufficien-tibus super eo dandis rationibus, mely jövedelmet nem másra, hanem azon Templomnak restauratiojára mindenkepen deputáltam, a minthogj nem is cselekszem különben.“² A püspök ezen rendelkezésétől, melytől különben a káptalannak indokolt tiltakozó felterjesztése után elállt, kitést-tek, hogy a még Mattyasovszky László püspök idejében megüresedett két kanonoki szék, melyekhez Csongrády Ferenc elhunytával még egy harmadik üresedés is járult, még az 1708-ik év utolsó negyedében sem volt betöltve.

E hosszú, de az igazság kiderítése érdekében szükséges kiterés után még csak azt jegyzem meg, hogy Raymanus Mihály további életét sűrű homály fedi.

1705-ik évi január 1-től március 20-ikáig a kegyes tanító-rendiek végezték a lelkészi teendőket.

31. 1705—1711. **Bárdy Gáspár.** 1702-ik évi július hó 28-ka óta mint teplai plebános Trencsén vármegye területén működött, honnan 1705-ik évi március hó második felében jött a nyitra-városi plebániára, s abba ugyanazon hónap 20-án Csongrády Ferenc kanonok és székesegyházi főesperes által lett beigtatva. Lelkészi munkálkodását folytonos harci zaj, 1710-ik évben pedig a pestis réme zavarta. A következő évben kanonoki stallum birtokába jutott. Meghalt 1716 július 28-án s a ferencrendiek sírboltjába tétetett örök nyugalomra. (Sztárek-Durdik Necrologium Cleri Dioec. Nitr. kézirat. Adalékok. 296. l.)

32. 1711—1717. **Detrich Ádám József.** Született 1680-ik évben; mikor avattatott áldozópappá, és hol kezdette egyházi pályáját? ismeretlen. 1706-ban már moconoki plebános volt; 1711-ik évi június 3-án pedig Szörényi László kanonok és székesegyházi főesperes a nyitra-városi plebánia javadalomba ígtatta be, hol hat évig buzgón munkálkodván, 1717-ik évi április 21-én legszebb férfi-korában az örökkévalóságba költözött. Végrendeletében a nyitrai plebános javára 200 fős mise-alapítványt tett, mely azonban devalvacio következtében 86 forintra apadt. (Successio Parochorum, kézirat az egyházmegyei levéltárban.)

33. 1717. **Szentmihályi Ferenc.** Nyitra született; felsőbb tanulmányait a nagyszombati egyetemen jeles eredménnyel végezte és 1700-ik évben bölcsélet-tudori oklevelet nyert. 1704. február hó 16-án a berencsi plebániába ígtattatott be.³ Honnan négy év múlva Szalakuszra; majd 1711-ben Moconokra, végre pedig a nyitra-városi plebániára ment át, hol Szmotko Mihály kanonok és főesperes 1717-ik évi június 8-án vezette be hivatalába.⁴ Mint előjött, úgy őt is az isteni Gondviselés korán, vagyis ugyanazon év végén szolitotta ki ez árnyék világból. (Successio.)

34. 1718—1719. **Bokor László.** Született Papán Veszprém megyében. Az esztergom-főmegyei kispapok sorába felvétetve, a nagyszombati egyetemen tanult és 1702-ik évben bölcséleti tudórrá avattatott. 1705. március 7-én az egyházi rend szentségét felvevén, 1706-ik évi január hóban Félen plebános lett, honnan ugyanazon év november 16-án a nagykéri plebániára költözött át, s ott 1718-ik évi májusig mint az Úr hű sáfára gondozta a rea bizott lelkeket, amikor a nyitrai egyházmegye kötelékebe lépve, nyitra-városi plebánossá nevezetett ki. Lelkészi működése csak másfél évig tartott és már 1719-ik évi október 17-én nyitrai kanonokságra ígtattatott be, rövid idő múlva pedig a zengyvölgyi apátság címével diszittetett fel. Meghalt mint éneklő kanonok

1746-ik évi május 11-én s a kegyes tanító-rendiek sírboltjában temettetett el. A török kapu táján fekvő kertjét a káptalannak, felső-városi 2400 fira becsült házat pedig ugyanazon kegyesrendieknek hagyományozta. (Némethy L. Series Parochiarum. 506. — Adalékok. 304.)

35. 1720—1725. **Bacskády Ádám.** 1719-ik évben berencsi plebános lett, honnan már egy esztendő múlva a nyitra-városi hívek lelki vezetésére hivatott meg, mely hivatalába 1720-ik évi január 4-én ígtatta be Spátay Gábor c. püspök és éneklő-kanonok. 1722-ben kanonoki javadalmat nyert; de lelkészi működését az 1725-ik év végéig folytatta. Meghalt 1734. december 25-én. (Adalékok. 308.)

36. 1726—1728. **Birovsky György.** 1717-ben szalakuszi, 1719-ik évi decemberben pedig berencsi plebános lett. 1726-ban megkapta a nyitrai lelkészi javadalmat, melynek birtokába Nozdroviczky István prépost-kanonok s a királyi tábla főpapja ígtatta be. Mint közvetlen elődje ő is kanonokká nevezetett ki; de 1740-ben, mint gradnai főesperes stallumáról s a káptalannal viselt mindennemű hivataláról, ismeretlen okokból lemondott, s a piaristák nyitrai rendházába vonult nyugalomra, hol 1767-ben bekövetkezett halálaig lakott. A nyitrai plebánián állandó segédlelkész eltartására 1000 fős alapítványt tett, mely azonban 60 szent-mise végzésével van összekötve. (U. o. 309.)

37. 1728—1730. **Náray Ferenc.** Az 1720-ik év elején szalakuszi plebános volt, honnan 1726. május 5-én Berencsre távozott. 1728-ik évi augusztus 3-án Birovsky György kanonok ígtatta be a nyitra-városi plebániába, hol két évig munkálkodván, valóságos kanonoksággal és nem sokára apostoli főjegyző címével lett kitüntetve. Meghalt 1742-ik évi május 21-én. (U. o. 310. l. és Necrologium.)

38. 1730—1741. **Szabó István László.** Született 1693. körül Nyitra. A hittudományokat mint a Pázmány-intézet növendéke a bécsi egyetemen hallgatta, és papi pályáját mint székesegyházi karkáplán kezdte. 1718-ban a pogrányi, 1730-ban pedig a nyitra-városi hívek lelki igazgatásával bízott meg. Utóbbi helyen november 6-án kezdett működni, miről sajátjaos írása a plebánia anyakönyvében tanuskodik; tanpélyes beigtatása azonban csak 1731-ik évi március 31-én történt (jegyzet a keresztelték anyakönyvében.) Elévülhetlen érdemeit, melyeket mint kiváló egyházi szónok, különösen pedig a plebániája területén iszonyuan dühöngött pestis idején tanusított ritka lelki ereje, fáradhatlansága s önfeláldozó felebaráti szeretete által szerzett, gróf Eszterházy püspök kanonoki javadalommal, sz. Péter római utódja pedig apostoli főjegyzői címmel ismerték el. Meghalt mint trencsényi főesperes 1753-ik évi április hó 3-án. (U. o. 317.)

39. 1742—1746. **Ribényi Mihály.** Ribényben 1703. március 20-án született. Középkorait Nyitra, a bölcséleti és hit-tudományokat pedig Nagyszombatban végezte. Az egyházi rend szentségének felvétele után negyedfél évig az egyházmegyei irodában foglalkozott; 1732-ben báni plebánossá nevezetett ki, hol tíz évig, utóbb mint kerületi alesperes is serényen működött. 1742-ben nyitra-városi plebános lön, és új működési körébe közvetlen elődje Szabó István kanonok által július 31-én vezetett be. 1746-ban ő is sz. Emeramnál kanonoki szeket nyert. Meghalt mint olvasó-kanonok és aiskai prépost 1771-ik évi augusztus 15-én. (U. o. 318. és Necrologium.)

40. 1746—1758. **Vály Pál.** Székesegyházi karkáplánból 1740-ben drietomai, — a következő év kezdetén szalakuszi plebános lett; innen a nyitra-városi plebániára ment át, hol Ribényi Mihály kanonok ténykedése mellett, 1746-ik évi január 15-én tartotta ünnepélyes beigtatását és két év múlva kanonoki címmel lett kitüntetve. Minthogy azonban nem sokára a nyitrai polgárok által gróf Eszterházy Imre püspök, mint

földesúr ellen támasztott mozgalmakban nagyon is tevékeny részt vett, ezen hálátlansága miatt előbb kanonoki címétől, utóbb pedig plebánia-javadalmától is megfosztatott. Vály Pál ugyan már 1754-ik évi március 31-én tett óvást a káptalannak: „hogj az ellene megindított per lefolyása alatt, és bizonyos birói vizsgálatok alkalmával becsületében érzékenyen megsértetett, fentartván magának a jogot, jó hírnevét alkalmas módon megvédeni sat.“; azonban sem tiltakozásával, sem az első foku bíróság ítélete ellen be-terjesztett felebbezésével nem volt képes megdönteni a törvényszerűen megállapított tényállást és azért az esztergomi érseki szentszék is marasztaló ítélettel intézte el ügyét. Vály további sorsáról semmit sem tudunk. (Adalékok 320. és ny. kápt. levtr. 108. Prot. 12. l.)

41. 1758. **Laczkovics György.** Született Borin Nyitra megyében 1714. május 20-án. Felsőbb tanulmányait Nyitra befeljezvéen és áldozó pappá szenteltetve a székesegyházban karkápláni minőségben nyert alkalmazást. 1746-ban moconoki plebánossá nevezetett ki, hol saját és híveinek adományaiból a szent Kereszt kápolnáját megújította és kibővítette, 1758-ban a nyitra-városi plebániára ment át; itt azonban alig néhány hónapig munkálkodott, mert kanonoki stallum várt reá, melyet még ugyanazon évben el is foglalt. Még rövidebb volt maradása a káptalannak, ugyanis már a következő (1759-ik) év február 1-én java korában bucsut vett e siralom völgyétől. (Adalékok. 323.)

42. 1758—1759. **Balabás Ferenc,** mint nyitrai segédlelkész 1747-ben koloni plebános lett, hol tíz évig áldásosan működve, ismét Nyitra jött, hogy mint önálló lelképásztor folytassa fél-benszakított munkáját; de a hívek üdvét áhító nemes szándékai és tervei nem teljesülhettek; mert az Úr, kinek utjai kifürkészhetlenek 1759-ik évi május 5-én 40 éves korában szolitotta ki hű szolgáját ez árnyék világból. Forrásunk emléket e kevés, de sokat kifejező szóval örökíti meg: „Vir apostolicus, longiore vita dignus.“ (Successio Parochorum.)

(Folyt. köv.)

¹ Ezen káptalani ülés jegyzőkönyvének kivonatát l. Adal. 281. l. 3. jegyz. alatt.

² Protocolum V. Capituli Decisiones intraneas continens ab A. 1697. lapszám nélküli kézirat a kápt. levéltárban.

³ Szentmihályi Ferenc volt az utolsó berencsi plebános, kit „propter impeditam administrationem Praelati ordinari“ az esztergom-főmegyei hatóság nevezett ki; Nyitra város ugyanis, a püspökség összes birtokaival együtt a Rákóczyak kezén, Mattyasovszky László püspök pedig, mint a király híve, egyházmegyéje területéről száműzve volt.

⁴ A beigtatásra vonatkozó adatot a keresztelték anyakönyvében találtam, hol még a következő chronosticon olvasható: Anno quo „ALba graeCa reCepta est FranCLaCI Szent MIhaLI NITrlae InstaLLatio peraCta est nonis IVnII“.

Jó tanács.

Miképpen lehet
legjutányosabban

karácsonyi ajándékot
beszerezni? **=====**

Hozasson árjegyzéket
Budapestről és Bécsből,

válasszon ki a legolcsóbbat és ezen
árjegyzék árai szerint vehet mindent

Neumann József üzletében
Nyitra, Kalmár-utca 12. sz.

Nincs portó, nincs törés, csomagolás ingyen.

6017/1902. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék, mint telegkönyvi hatóság ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai szekes káptalan végrehajthatónak, **Duchony Károlyné, szül. Becska Katalin** végrehajtást szenvedett ellen 1200 korona tőke s jár. iránti ügyében, 1200 kor. tőke, ennek 1897. évi június hó 27-étől járó 6% kamatai, 60 kor. 50 fill. perbeli, 24 kor. 30 fill. végrehajtás kéreti már meghatározott, úgy ezúttal 26 kor. 10 fill. ben megállapított s a még felmerülendő költségek kielégítése végett a nyitrai kir. törvényszék, mint telegkönyvi hatóság területén Lapás-Gyarmath község határában fekvő és a lapás-gyarmathi 51. sz. tjkvben irt + 6. sor 333. hr. számú ingatlanból B 27. a. Duchony Károlyné szül. Becska Katalint illető 1/3-ad rész 130 korona; az ugyanezen tjkvben foglalt + 8. sor 345. hr. sz. ingatlanból B 27. a. ugyanazt illető 1/3-ad rész 571 kor., a lapás-gyarmathi 85. sz. tjkvben irt 11. sor 344 hr. sz. cur. birtokból B 6. a. ugyanazt megillető 1/3-ad rész 403 kor. s végre a lapás-gyarmathi 268. sz. tjkvben irt + 1. sor 335. hr. sz. cur. birtokból B 9. a. ugyanazt illető 1/3-ad rész 144 kor. becsár mint kikiáltási ár mellett **Lapás-Gyarmath községében 1902. évi december hó 1. napjának délelőtti 9 órájkor** nyilvános bírói árverésen szükség esetén becsáron alul is fognak eladatni.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% létéendő, illetve annak előzetes letétele igazolandó. A vételár az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 90 nap alatt 30 napi időközökben 3 egyenlő részletben az árverési feltételekben említett módokat szerint 5% kamatokkal együtt fizetendő.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be. Az árverési feltételek ezen bíróságnál, valamint Lapás-Gyarmath község előjáróságánál tekinthetők meg.

Nyitra. a kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóságánál 1902. évi augusztus hó 25-én.

Links,
kir. tszéki bír.

**Előkelő budapesti tejgazdasági gépgyár
Állandó képviselőket**

keres, magas jutalék mellett.
Az ajánlatok e lap kiadóhivatalához küldendők.

Huzás 1903. március 1. Egy sorsjegy ára 1 kor. **Támogassuk a szegény tanulókat!** Egy sorsjegy ára 1 kor. Huzás 1903. március 1.

Vásároljunk TANULÓ SORSJEGYET.

Ő Fensége József Ágost főherceg úr és főmagassága Vasary Kelos bíbornok hercegprímás ur fővédnöksége alatt álló budapesti Mária-kongregáció Finevelő-intézete szegény tanulók javára **nagy sorsjátékot rendez.**

A sorsjáték 1901. évi okt. 31-én 85,126. sz. alatt lett a m. kir. pénzügymin. által engedélyezve. Sorsjegyek kaphatók a „Tanuló-Sorsjáték” irodájában **Budapest V., Alkotmány-u. 20.**

Huzás 1903. március 1. **Főnyeremény 10,000 k. értékben.** Összesen 1135 nyeremény. Egy sorsjegy ára 1 kor. Huzás 1903. március 1.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legregebb bajokat. 2. Kiténő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglehetően gyógyítja a gyomert s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s Magyarország minden postaállomásra bérmenten 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K Bosznia és Herzegovina részére 460 K. Kevesebb nem küldetik széjjel. Széküldés előrefizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak esetében, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt labak és csontrepedések, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daguant, kinövés, képződmény, ráknál, végre pokolyar, körömféreg, a lábna körömgüülés, járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés karbunkulus és okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaguant, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyet és címet: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Örangyalhoz” Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló földiesért étek és hatáskülső ügyvezetett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkt és címezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógytár” Pregrada
(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zagrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.
(34-52)

SZUPERFOSZFÁTOT,
Stassfurti kaintot szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,
Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,
Kovasavas kálit
(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül **Ré zg á l i c o t** (98-99%)
elismert kiténő minőségben legolesóbban szállit a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság
Budapest, V. Fürdő-utca 8.

„Védjegy.”

A római, ostendei, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel, díszkeresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértess-gyógyszerész

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrőmódszerre (masszage). Kitűnő sikerrel használják *köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bémulások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására*: belsőleg gyomor-görös, rosszullét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen.

Valódi csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitra: **Csernyák Rezső és Einczinger J. és társa** uraknál. Galgócson: **Rosary J. és Wertheimer Ign.** uraknál. Nagy-Surányban: **Fogy. Szövetkezetnél**, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

Jó és olcsó órák

3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János

óra, arany és ezüst áruk kivitelű háza
Brüx 221. sz. (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem-óra 5 frt 25 kr
Valódi ezüst lánc 1 frt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 frt 75 kr

Cégem a császári és kir. sással van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmevel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (32-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind küző természetű, mert nyotbriése ha megnős, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas faokat ültettek, azok lőven elhatják huzukat az egész sző bérés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fa a mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyebbre használható részekből. Ez a leghál dákosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo atkozó szives lőnynyomatú katalógus bársinek ingyen es bérmentve küldeték meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Ermeleki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

Hímző-munkákra
kiválóan alkalmas
PFÄFF-varrógépeit
ajánlja
Szlávik Konstantin Nyitra,
Plebánia-utca 4.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól, **acél alkatrészekből** állanak az utolsó esavarig.

Erés anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló jótállást biztosítok. **Javításokat elfogadok. Árjegyzék ingyen.**

Kiváló tisztelettel **Szlávik Konstantin,**
4-10. mechanikus, optikus.

Értesítés!

Van szerencsém Nyitra város és vidéke t. közönségének becses tudomására hozni, hogy **Nyitrán, Városház-tér 5. szám** alatt levő **Zinz J.-féle**

„EXCELSIOR”
FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM

vezetését a mai napon átvettem és azt oly színvonalra emeltem, hogy az a legkényesebb igényeknek is megfelel.

Budapest, valamint a külföld nagyobb műtermében szerzett tapasztalataim alapján remélem, hogy a n. é. közönség bizalmát minél előbb megnyerem.

Ugy **egyes csoport**, valamint **platin** (matt) **képeket** minden nagyságban, továbbá **kis kép utáni nagyításokat** a legizlősebb kivitelben, nagyon jutányos árak mellett készítek.

Arcképek kívánatra 48 óra alatt készíttetnek.

A műterem állandóan fűtve van.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok

H. Jankovits Miklós,

2-6. fényképész.

Vértess-féle sósorszesz minden házban szükséges.

Diszes temetkezési vállalat, első hazai ércoporsó gyári raktárral.

Üzleti helyiség: **Hid-utca 1. szám. NYITRÁN** Lakás: **Kalmár-utca 13. szám.**

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig Bengyák István által vezetett

temetkezési vállalatot

Gebauer Károly ur, **első hazai ércoporsó gyáros** raktárát Nyitrán átvettem és saját cégem alatt vezetni fogom.

Miután minden e szakmába vágó diszes felszereléssel rendelkezem, azon helyzetben vagyok, hogy a tisztelt gyászoló közönséget legjutányosabb árban szolgálhatom ki minden, a legdiszesebb temetésekhez is, tartozó árakkal. Ezen körülményt felhasználva, **2 diszes gyászkoosít** is átvettem; egy disz üveges gyászkoosít és egy diszes kék koosít fiataloknak s azt a gyászoló feleknek ugy helyben, mint vidéken bármikor rendelkezésre bocsáthatom.

Raktáron tartok állandóan dús választékban első hazai gyártmányu különféle **ércoporsókat** a leggyorsabbtól a legfinomabbig, **fakoporsókat, szemfedeleket, koszorukat** nagy választékban, **szalagokat** és így teljes temetéseket kocsival vagy a nélkül, úgy helyben, mint vidéken rendezhetek, és ezeket a legolcsóbb árban számíthatom. — Elvállalom kápolnák, termek, **szobák behuzását fekete posztóval, ravatalok felállítását, hullák elszállítását, gyász testőrök és portások felállítását, szóval minden e szakmába vágó dolgok elintézését a legolcsóbb gyári árban.**

A gyászoló közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Szabó Imre,

nyitrai temetkezési vállalat.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.